

Reflexe a její intence

Náležitá a v detailech pečlivá analýza onoho „fenoménu“, kterému říkáme „reflexe“, ukazuje, že akt reflexe je sice výkon mysli, ale výkon, jehož intencí není jediná „věc“, tj. je to akt, který intencionálně směřuje hned několika směry k tomu, čemu říkáme „intendum“ (a co jen někdy můžeme označit jako intencionální předmět“ či „objekt“). Především je zřejmé (resp. podává se samo), že jednou intencí se akt reflexe vztahuje k nějakému jinému aktu (ať už aktu reflexe nebo jiného subjektivního výkonu, a zase buď myšlenkového nebo psychofysického atd.). Zároveň se však zacíleně (záměrně) jinou intencí vztahuje resp. chce vztáhnout k tomu, k čemu se vztahoval tento jiný akt (akce). A posléze se vždycky každá reflexe nějak vztahuje (opět jen tentativně, eventuálně také záměrně) k subjektu, společnému jak pro původní akt, tak pro reflexi (resp. řadu dalších reflexí, ale i všech aktivit vůbec). Aby to mohla provést, musí si konstruovat jednak model onoho „předmětu“ (event. „ne-předmětu“), k němuž se prvotní akt vztahoval, a to na základě analýzy tohoto původního aktu samého, pochopitelně jen „zpřítomněného“ (neboť ten skutečný už proběhl a není aktuálně k dispozici). I když přitom může docházet k omylům a chybám, jsou to vady dočasné a zásadně opravitelné. To, co z původního aktu po vydělení „předmětu“ (či „ne-předmětu“) zbude, je třeba přičíst na vrub činného subjektu. Tak se činný subjekt postupně stále víc a lépe uvědomuje a poznává, ale pod tlakem tradičního zpředměťujícího způsobu myšlení se převážně sám objektifikuje (také proto, že se stále musí k sobě vztahovat přes druhé subjekty, a ta jej také objektifikují). Teprve v dlouhodobém dějinném procesu dochází postupně k rozpoznávání principiálního rozdílu mezi objekty (předměty, věcmi) a subjekty (tedy ne-předměty, ne-věcmi). A právě v tomto dějinném procesu – a jedině v něm – se může konečně konstituovat v novém typu reflexe a s jeho pomocí rozpoznávání nepředmětných intencí a jejich mimořádného významu pro další perspektivy myšlení (a ovšem tím i celého života). Čímž se otvírá nová problematika, neboť je konečně možno ustavit témata, jež zůstávala dosud jakoby „za horizontem“ dosavadního myšlení.

(Písek, 080908-1.)